

Colloquium Marulianum XXXIV

Marko Marulić i hrvatska renesansa

Split, 21–23. travnja 2024.

Travanj je zahvatio Split s pregršt događanja, a jedno od njih je, vjerno kao i svake godine, manifestacija „Marulićevi dani” kojom je obilježena petstota obljetnica Marulićeve smrti. Ove je godine u okviru manifestacije održan trideset četvrti *Colloquium Marulianum*, prvi put u prostorima Sveučilišta u Splitu. Kako bi obljetnica imala svečaniji ton, pobrinuli su se Književni krug Split – *Marulianum*, Odsjek za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu, Odsjek za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Na znanstvenom skupu *Colloquium Marulianum* bilo je petnaest pojedinačnih i tri skupna izlaganja prezentirana u četiri sekcije. Ovogodišnji su domaćini priredili trinaestu kroatističku i petnaestu latinističku radionicu za studente iz Rijeke, Zadra i Zagreba. Na svečanom su otvaranju prigodni govor održali Josip Vrandečić, Kažimir Hraste i Hrvojka Mihanović-Salopek, a zatim je Akademski pjevački zbor Sveučilišta u Splitu *Silvije Bombardelli* obogatio cijelo događanje glazbenim programom. Nakon toga, uslijedila je dodjela nagrada Dana hrvatske knjige: *Judita*, *Davidias* i *Slavić*, a zatim su suvremeni pjesnici pročitali svoje pjesme posvećene Marku Maruliću i splitskom renesansnom književnom krugu. Osim navedenoga, u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu bila je predstavljena *Davidijada* u engleskom prijevodu Edwarda Mulhollanda, profesora na Benediktinskom fakultetu u Kansasu. Uvodni je dan manifestacije zaključen polaganjem lovor-vijenca na spomenik oca hrvatske književnosti i svetom misom u crkvi sv. Frane.

Prvu sekciju znanstvenog skupa započeo je Ivan Lupić, profesor na Sveučilištu u Rijeci, izlaganjem *Marulićev biograf Božićević i njegov zbornik latinskog pjesništva* u kojem se osvrće na rukopis iz šesnaestog stoljeća koji sadrži latinski opus Frane Božićevića. Lupić opovrgava starije mišljenje da je rukopis Božićevićev autograf, ali razmatra i sastav zbornika i okruženje u kojem je nastao. Željko Radić, profesor na Sveučilištu u Splitu, u izlaganju *Pravo i pravna kultura u Marulićevo doba* prikazuje razvoj prava u Marulićevo vrijeme na prostoru Europe te preispituje odnos općeg i kanonskog prava u pravnoj djelatnosti grada Splita. Robert Leljak, viši arhivist u Državnom arhivu u Zadru, izlaganjem *Spisi obitelji Marulić u fondu općine Split Državnog arhiva u Zadru* predstavio je spis u kojem se spominje Marulićevo rodoslovno stablo i alegaciju u korist Marulićeve nevjeste Jelene Cindro. Leljak je

također analizirao tekst i sadržaj primjerka Marulićeve oporuke sačuvane među spisima kneza Marka Antonija da Canala. Josip Vrandečić, profesor Filozofskog fakulteta u Splitu, u izlaganju *Marulićev „mili školski drug“ Marko Prodić i njegov rod*, iznio je biografske podatke o don Marku Prodiću čijoj su obitelji pripadala dvojica znamenitih Bračana, don Bernardin Prodić i Vicko Prodić, te je istaknuo ulogu obitelji Prodić u osnivanju i obrani naselja Pučišća. Prvu je sekciju zaokružio Radoslav Bužančić izlaganjem *Palače Marka Marulića u okviru ranorenesansne arhitekture Splita XV. st.* Bužančić je iznio informacije o Marulićevim palačama i o onima koje se vežu uz Marulićevo ime.

Drugu je sekciju otvorio Neven Jovanović, profesor sa Sveučilišta u Zagrebu, izlaganjem pod nazivom *MS Gesuitico 522 i nepoznata povijest Marulićeva repertorija*. Jovanović je predstavio Marulićev autograf *Repertorija*, povijest njegova nastanka, fizička obilježja kao i njegovu namjenu. Mladen Parlov, profesor sa Sveučilišta u Splitu, izlagao je pod naslovom *Porijeklo Marulićeva učenja o laži i pretvaranju* te je nastojao pokazati utjecaj crkvenih otaca na Marulića i razliku između pretvaranja i laži, koje je Marulić preuzeo od fra Angela Carlettija iz Chiavassa, a zbog čega se Marulićevo djelo *De institutione bene vivendi per exempla sanctorum* našlo na popisu zabranjenih knjiga. Ivan Bodrožić, redoviti profesor na Sveučilištu u Splitu, i Maja Rončević, studentica treće godine doktorskog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, priredili su izlaganje *Utjecaj svetog Jeronima na Marulićevo poimanje asketskog života u Instituciji*, ističući tri razine utjecaja: jeronimski tekstovi iz pisama koji govore o askezi, zatim Jeronimova hagiografska djela i tekstovi koji su pripisani Jeronimu. Drugu je sekciju završio Goran Kardum, profesor Sveučilišta u Splitu, izlaganjem *Psihologija: Marulić i hipoteze o nastanku discipline o duši*, u kojem je pokušao objasniti značenje pojma psihologija kod Marulića te kako psihologija ima korijene još u razdoblju reformacije.

Treća je sekcija započela izlaganjem profesorice Hester Schadee s engleskog Sveučilišta Exeter pod nazivom *Centriranje periferije: protuhabsburški Dialogus Sylla Trankvila Andreisa*. Profesorica Schadee ukazuje na nedovoljnu proučavanost Andreisa na primjeru njegova djela *Dialogus Sylla* te ističe i osobe koje su sudjelovale u nastanku djela, kao i autorovu protuhabsburšku orijentiranost. Monique O'Connell, profesorica na američkom Sveučilištu Wake Forest, u izlaganju *Osobno iskustvo i politika u mletačkom imperijalnom humanizmu* govorila je o humanističkim piscima Paolu Morosiniju i Antoniju Vinciguerriju te o načinu na koji su obrazložili širenje Venecije na istočnom Jadranu. Aleksander Sroczyński sa Sveučilišta u Varšavi, s temom *Dalmatinski stil recepcije? Jedan rani čitatelj knjige Petri Mocenici imperatoris gesta Koriolana Cipika*, analizira rukopisne bilješke prvog izdanja spomenute knjige i smješta ih u kontekst širenja mletačkog teritorija. Tomislav Matić s Hrvatskog instituta za povijest izlaganjem *Hrvatske zemlje u*

renesansnim astrološkim predviđanjima i astronomskim proučavanjima objasnio je važnost astronomije u renesansi te spomenuo tadašnje znamenite astrologe Alberta Brudzewskog i Andreasa Perlacha i njihova predviđanja astronomskih pojava koje se odnose na hrvatske zemlje. Sekciju je završio Luka Špoljarić sa Sveučilišta u Zagrebu izlaganjem *Francesco Negri o povijesti svoje obitelji*, u kojem je opovrgao Negrijev prikaz vlastite obitelji koji je opisao u djelu *Nigri Genetliacon*.

Posljednju je sekciju otvorio Jeroen De Keyser sa Sveučilišta u Torinu izlaganjem *Davidijada Marka Marulića i njezine prethodnice* pri čemu je ukazao na Marulićevu upotrebu suvremenih novolatinskih djela za pisanje *Davidijade*. Tomislav Bogdan, profesor sa Sveučilišta u Zagrebu, i Bratislav Lučin, dugogodišnji voditelj centra *Marulianum*, u izlaganju *Nepoznati tekstovi kotorskog humanista Bernarda Pime* predstavili su tri nepoznata teksta Bernarda Pime, dvije pjesme i jedno pismo. Francisco Javier Juez Gálvez, profesor sa Sveučilišta u Madridu, u izlaganju *Različita stanja Rusićeva Breve compendium nationis gloriosae totius linguae Illyricae* proučava razlike između izdanja djela *Breve compendium* hrvatskog latinista Martina Rusića koji se čuvaju u Hrvatskoj i primjerka koji se čuva u Kaliforniji. Znanstveni su dio skupa završili Andrew Laird, profesor na američkom Sveučilištu Brown, i Petra Matović sa Sveučilišta u Zagrebu, izlaganjem *Karakter latinskog humanizma Vinka Palentina: izvori u djelu De jure et justitia belli contra Indos*, donoseći temeljit popis i taksonomiju izvora koje je autor citirao u latinskoj i vernakularnoj verziji svog djela.

I ove su godine bile organizirane tekstološke radionice za studente. Kroatističku su radionicu vodile Sanja Vulić i Ružica Pšihistal pod nazivom *Marulićeva Judita – neiscrpno vrelo novih promišljanja*, pri čemu su studenti iz Rijeke, Splita, Zadra i Zagreba mogli razmatrati jezične realizacije u Marulićevoj *Juditi* i pokušati je interpretirati na različite načine. U isto su vrijeme Dajana Čosić i Petar Soldo održali latinističku radionicu *Što se krije na marginama Marulićevih knjiga?* u kojoj su se studenti iz Zadra i Zagreba upoznali s programom *Transkribus* na primjerima Marulićevih rubnih bilješki u njegovom primjerku priručnika *De ortographia* Giovannija Tortellija.

Organizatori znanstvenog skupa *Colloquium Marulianum XXXIV* zahvalili su izlagačima, profesoricama i profesorima koji su u Split došli s različitih europskih, pa čak i američkih sveučilišta i svima prisutnima među kojima su bili i studenti Odsjeka za klasičnu filologiju Sveučilišta u Zagrebu. Time je vrlo lijepo i svečano zaokružena još jedna proslava petstote obljetnice Marulićeve smrti.

Grgur Gržetić, Ružarijo Lukas